

Obchodní rejstřík

Došlo-li k zániku účinků exekučního příkazu, jímž byla účast společníka ve společnosti postižena, aniž byla vymáhaná povinnost být jen částečně splněna z prostředků získaných postižením podílu (lhostejno, zda za účinnosti obchodního zákoníku, či v poměrech zákona o obchodních korporacích), je tím naplněn (pouze) jeden ze dvou předpokladů, jež obnovení účasti podmiňují. Pro posouzení toho, zda k obnovení účasti došlo, je nezbytné zkoumat také to, zda účinky exekučního příkazu zanikly před tím, než společnost naložila s uvolněným podílem.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 5455/2014, ze dne 30.9.2015)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatelky Seznam firem s. r. o. v likvidaci, se sídlem v B., zastoupené JUDr. L.Š. ml., advokátem, se sídlem v B., o zápis změn do obchodního rejstříku, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. C 70854/KSBR, o dovolání navrhovatelky proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. července 2014, č. j. 8 Cmo 205/2014-RD36, tak, že usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. července 2014, č. j. 8 Cmo 205/2014-RD36, jakož i usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. února 2014, č. j. C 70854-RD28/KSBR, Fj 9890/2014, ve výroku II., se ruší a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 28. února 2014, č. j. C 70854-RD28/KSBR, Fj 9890/2014, vyhověl návrhu na zápis počtu členů statutárního orgánu obchodní společnosti Seznam firem s.r.o. v likvidaci (dále též jen „společnost“) [výrok I.] a odmítl návrh na zápis jména, adresy místa pobytu, výše vkladu, rozsahu splnění vkladové povinnosti a výše podílu společníka R. J. (dále též jen „společník“) [výrok II.].

Vyšel přitom z toho, že:

- 1) Účast společníka ve společnosti zanikla vydáním exekučního příkazu soudního exekutora JUDr. Jiřího Komárka ze dne 19. ledna 2012, č. j. 038 EX 60/11-6, jímž byl postižen jeho obchodní podíl (dále též jen „exekuční příkaz“).
- 2) Z „vyrozumění“ soudního exekutora o zániku pověření k provedení exekuce ze dne 22. ledna 2014, č. j. 038 EX 60/11-61, se podává, že pohledávka, její příslušenství a náklady exekuce byly vymoženy, čímž došlo k zániku účinků všech vydaných exekučních příkazů.

Podle soudu prvního stupně může být účast společníka společnosti s ručením omezeným obnovena pouze v důsledku zrušení exekučního příkazu, jímž byla jeho účast (podíl) postižena. Protože společnost k návrhu připojila (kromě plné moci) pouze „vyrozumění“ soudního exekutora o zániku pověření k provedení exekuce, aniž by (přes výzvu soudu) doplnila rozhodnutí o zrušení exekučního příkazu, soud prvního stupně její návrh na zápis jména, adresy místa pobytu, výše vkladu, rozsahu splnění vkladové povinnosti a výše podílu společníka odmítl.

K odvolání společnosti směřujícímu proti odmítavému výroku usnesení soudu prvního stupně Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 1. července 2014, č. j. 8 Cmo 205/2014-RD36, potvrdil usnesení soudu prvního stupně v napadené části, tj. ve výroku II.

Odvolací soud konstatoval, že podle ustanovení § 206 odst. 3 zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) [dále též jen „ZOK“], se účast společníka ve společnosti obnovuje „zrušením rozhodnutí, jímž byla exekuce nařízena“. Zrušení exekučního příkazu je však připuštěno pouze před provedením exekuce, kdežto po jejím provedení lze „řízení na návrh povinného podaný ve lhůtě 15 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o důvodech zastavení exekuce, zastavit.“ Odvolací soud proto (jsa si vědom odlišné textace ustanovení § 206 odst. 3 ZOK) dovodil, že „listinou, která má dokládat obnovení účasti společníka, je rozhodnutí o zastavení exekuce“.

Protože společnost k návrhu přiložila pouze „vyrozumění“ soudního exekutora o zániku účinků exekučního příkazu, potvrdil odvolací soud (s odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. srpna 2008, sp. zn. 29 Cdo 339/2008, uveřejněné pod číslem 64/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek) [dále jen „R 64/2009“] napadený výrok usnesení soudu prvního stupně jako věcně správný.

Proti usnesení odvolacího soudu podala společnost dovolání, opírajíc jeho přípustnost o § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), uplatňujíc dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř. a navrhuje, aby Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu změnil a návrhu na změnu zápisu vyhověl, resp. aby usnesení odvolacího soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Dovolatelka namítá, že R 64/2009, z něž odvolací soud vycházel, bylo překonáno novelou zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekučního řádu), provedenou zákonem č. [286/2009](#) Sb., která do exekučního řádu vložila ustanovení, podle něhož provedením exekuce a zastavením exekuce zanikají účinky všech vydaných exekučních příkazů. Odkazujíc na závěry rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. září 2011, sp. zn. 42 Co 283/2011, ohledně obnovení účasti v bytovém družstvu, dovolatelka uvádí, že i ve vztahu k obnovení účasti společníka ve společnosti s ručením omezeným má provedení exekuce stejný důsledek (zánik účinků všech vydaných exekučních příkazů) jako její zastavení. Z toho dovozuje, že odpadne-li důvod zániku účasti ve společnosti (ať již kvůli zastavení exekuce, či proto, že exekuce byla provedena), účast společníka ve společnosti se obnoví. Tento závěr se dle dovolatelky uplatní i v poměrech úpravy zákona o obchodních korporacích, a to i přes „terminologický nesoulad“ ustanovení § 206 odst. 3 ZOK, které hovoří (na rozdíl od úpravy § 148 odst. 5 a § 231 odst. 2 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku; dále jen „obch. zák.“) o „zrušení rozhodnutí“.

S odkazem na svoji dobrou finanční situaci dovolatelka podotýká, že k jejímu zrušení došlo pouze v důsledku vydání exekučního příkazu postihujícího účast jejího (jediného) společníka. Zdůrazňuje přitom, že nebude-li jí zápis obnovené účasti společníka povolen, nebude jasné, komu vyplatit „vypořádací podíl“ (rozuměj: podíl na likvidačním zůstatku).

Dovolatelka poukazuje i na „nesoulad“ § 320ab o. s. ř., podle něhož je-li podíl neomezeně převoditelný, prodá se po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí v dražbě (a až v případě, kdy se nepodaří prodat podíl ani v opakované dražbě, postihuje výkon rozhodnutí pohledávku z práva na vypořádání), s ustanovením § 206 odst. 1 ZOK, které s prodejem obchodního podílu v dražbě nepočítá. Dovožujíc aplikační přednost (specialitu) úpravy občanského soudního řádu, dovolatelka zdůrazňuje, že z úpravy postižení účasti společníka ve společnosti s ručením omezeným vyplývá, že „zákonodárce nazírá na skončení účasti společníka (...) jako na poslední a krajní možnost“. O to méně se dle jejího názoru jeví být spravedlivé závěry soudů nižších stupňů, neboť společník dobrovolně a v celém rozsahu vymáhanou pohledávku zaplatil.

Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. pro posouzení otázky dovoláním otevřené, v rozhodování

dovolacího soudu dosud neřešené, a to k výkladu § 206 odst. 3 ZOK.

Podle § 206 ZOK účast společníka ve společnosti zaniká zamítnutím insolvenčního návrhu pro nedostatek jeho majetku nebo zrušením konkursu proto, že je jeho majetek zcela nedostačující. Účast společníka ve společnosti zaniká také pravomocným nařízením výkonu rozhodnutí postižením obchodního podílu nebo právní mocí exekučního příkazu k postižení obchodního podílu po uplynutí lhůty uvedené ve výzvě ke splnění vymáhané povinnosti podle jiného právního předpisu a, byl-li v této lhůtě podán návrh na zastavení exekuce, právní mocí rozhodnutí o tomto návrhu, není-li obchodní podíl převoditelný (odstavec první).

Zrušením rozhodnutí podle odstavce 1 se účast společníka obnovuje. Vyplatila-li již společnost společníkovi vypořádací podíl, obnoví se jeho účast, jen nahradí-li ho společnosti do 2 měsíců ode dne právní moci zrušení rozhodnutí (odstavec třetí).

Podle § 212 ZOK podíl společníka, jehož účast zanikla jinak než převodem podílu, se považuje za uvolněný podíl (odstavec první).

Je-li převod nebo přechod podílu omezený nebo vyloučený, odstavec 3 se nepoužije a společnost naloží s podílem postupem podle § 214 a 215 (odstavec druhý).

S uvolněným podílem společnost nakládá jako zmocněnec a naloží s ním podle § 213 nebo 215 (odstavec třetí).

Práva a povinnosti spojená s uvolněným podílem nelze vykonávat (odstavec čtvrtý).

Podle § 775 ZOK se zákonem o obchodních korporacích řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne jeho účinnosti.

Podle § 19 zákona č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (dále jen „ZVR“), musí být návrh na zápis doložen listinami o skutečnostech, které mají být do veřejného rejstříku zapsány, a listinami, které se zakládají do sbírky listin v souvislosti s tímto zápisem.

I. K použití zákona o obchodních korporacích

V rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 20. května 2015, sp. zn. 31 Cdo 2827/2012 (vyhlášeném po vydání rozhodnutí odvolacího soudu v projednávané věci), který je veřejnosti dostupný - stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu vydaná po 1. červnu 2001 - na webových stránkách tohoto soudu (dále jen „rozsudek velkého senátu“), Nejvyšší soud, překonává dosavadní judikatorní závěry, vyřešil otázku obnovení účasti člena v družstvu zaniklé v důsledku vydání exekučního příkazu, kterým byly postiženy jeho členská práva a povinnosti (členský podíl).

Nejvyšší soud v rozsudku velkého senátu formuloval a odůvodnil závěr, podle něhož nebyla-li vymáhaná povinnost splněna z prostředků získaných postižením členských práv a povinností, členství v družstvu, zaniklé v důsledku exekuce postihující členská práva a povinnosti, se obnoví, zaniknou-li účinky exekučního příkazu, jímž byly členská práva a povinnosti postiženy. K obnovení účasti přitom dochází v okamžiku zániku účinků exekučního příkazu, jímž byly členská práva a povinnosti postiženy.

Uvedené závěry, byť formulovány v poměrech družstva a při výkladu § 231 odst. 2 obch. zák., se prosadí obdobně též v poměrech společnosti s ručením omezeným, a to jak při výkladu § 148 odst. 4, resp. 5 obch. zák. (ve zněních účinných do 31. prosince 2012, resp. do 31. prosince 2013), tak od 1.

ledna 2014 při výkladu § 206 odst. 3 ZOK.

Jelikož podle závěrů rozsudku velkého senátu se účast obnoví k okamžiku zániku účinků exekučního příkazu, jímž byly členská práva a povinnosti postiženy, není pro určení, zda má být obnovení účasti posuzováno podle obchodního zákoníku, či zákona o obchodních korporacích, rozhodující den, kdy byl podán návrh na zahájení řízení (jak se domníval odvolací soud), ani den, k němuž je datováno „vyrozumění“ soudního exekutora o zániku pověření k provedení exekuce, nýbrž den zániku účinků exekučního příkazu (v poměrech projednávané věci tedy den, v němž společník - dle tvrzení dovolatelky - uhradil vymáhanou pohledávku).

Úpravu zákona o obchodních korporacích je pak možné aplikovat pouze tehdy, zanikly-li účinky exekučního příkazu po 31. prosinci 2013 (viz § 775 ZOK).

Jestliže soudy nižších stupňů - vycházejíce ze závěrů R 64/2009, překonaných právě rozsudkem velkého senátu - dovodily, že obnovení účasti společníka po zániku exekučního příkazu má být posuzováno podle zákona o obchodních korporacích, aniž se zabývaly tím, kdy došlo k zániku účinků exekučního příkazu, je tento jejich závěr neúplný, a tudíž i nesprávný.

II. K výkladu § 206 odst. 3 ZOK

Ve vztahu k dovoláním otevřené otázce výkladu § 206 odst. 3 ZOK Nejvyšší soud předesílá, že stejně jako v případě družstva ani v poměrech společnosti s ručením omezeným není - ve vztahu k obnovení účasti společníka - žádný důvod rozlišovat mezi jednotlivými způsoby zániku účinků exekučního příkazu. Odlišnost obou právních forem spočívá (ve vztahu k řešení otázky obnovení účasti) v tom, že členský podíl (resp. od 1. ledna 2014 družstevní podíl) člena družstva, jehož účast byla postižena exekučním příkazem, zaniká současně se zánikem členství povinného, zatímco ve společnosti s ručením omezeným postižený podíl nezaniká, nýbrž se po zániku účasti společníka stává tzv. uvolněným podílem, s nímž je společnost povinna naložit postupem podle § 212 a násl. ZOK.

Z toho plyne, že zatímco účast člena družstva a spolu s ní i odpovídající družstevní podíl mohou být obnoveny kdykoli (s výjimkou případů, v nichž byla vymáhaná povinnost splněna - byť i jen částečně - z prostředků získaných postižením členských práv a povinností), obnovení účasti společníka ve společnosti s ručením omezeným je možné pouze do doby, než společnost naloží s uvolněným podílem postupem podle § 212 a násl. ZOK. Naloží-li společnost s uvolněným podílem postupem podle § 212 a násl. ZOK, k obnovení účasti společníka (přes zánik účinků exekučního příkazu) dojít nemůže, neboť podíl, který představoval účast společníka ve společnosti (resp. práva a povinnosti z této účasti plynoucí), byl prodán (§ 213 ZOK), přešel na zbývající společníky či zanikl v důsledku snížení základního kapitálu (§ 215 ZOK).

Aby se účast společníka ve společnosti s ručením omezeným, zaniklá v důsledku exekuce postihující jeho podíl, obnovila, musí proto k zániku účinků exekučního příkazu, jímž byl podíl postižen, dojít před tím, než společnost naloží s uvolněným podílem postupem podle § 212 a násl. ZOK (tak, jak to s účinností do 31. prosince 2013 výslovně stanovil § 148 odst. 4, resp. 5 obch. zák.).

Právě z tohoto důvodu musí být návrh na zápis obnovené účasti společníka doložen jak listinami dokládajícími zánik účinků exekučního příkazu, tak listinami prokazujícími, že k zániku účinků došlo před tím, než společnost naložila s uvolněným podílem postupem podle § 212 a násl. ZOK (§ 19 ZVR).

Zánik účinků exekučního příkazu v důsledku provedení exekuce bude možné prokázat zpravidla oznámením soudního exekutora o skončení exekuce podle § 46 odst. 8 exekučního řádu (srov. též rozsudek velkého senátu). To, že k zániku účinků exekučního příkazu došlo před tím, než společnost

naložila s uvolněným obchodním podílem postupem podle § 212 a násl. ZOK, může doložit například výpis ze seznamu společníků nebo čestné prohlášení společnosti.

Promítnuto do poměrů projednávané věci to znamená, že došlo-li k zániku účinků exekučního příkazu, jímž byla účast společníka ve společnosti postižena, aniž byla vymáhaná povinnost být jen částečně splněna z prostředků získaných postižením podílu (lhostejno, zda za účinnosti obchodního zákoníku, či v poměrech zákona o obchodních korporacích), je tím naplněn (pouze) jeden ze dvou předpokladů, jež obnovení účasti podmiňují. Pro posouzení toho, zda k obnovení účasti došlo, je nezbytné zkoumat také to, zda účinky exekučního příkazu zanikly před tím, než společnost naložila s uvolněným podílem. Dovodil-li tedy odvolací soud, že k obnovení účasti společníka dochází toliko v případech zastavení exekuce a - veden touto úvahou - se již nezabýval tím, zda došlo k zániku účinků exekučního příkazu před tím, než společnost naložila s uvolněným podílem, není jeho právní posouzení věci správné.

S ohledem na obsah dovolacích námitek, v nichž dovolatelka uvádí, že nebude-li obnovená účast společníka zapsána do obchodního rejstříku, zůstane otázkou, jak naložit s likvidačním zůstatkem, má Nejvyšší soud za potřebné zdůraznit, že zanikne-li exekuční příkaz, jímž byl podíl postižen, před tím, než společnost naložila s uvolněným podílem, dochází k obnovení účasti společníka bez dalšího (ex lege) již v okamžiku zániku účinků tohoto exekučního příkazu. Je tomu tak proto, že zápis společníka společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku má pouze deklaratorní účinky (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. ledna 2009, sp. zn. 29 Cdo 4282/2008, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 11, ročník 2009, pod číslem 168). V tomto směru proto (bez ohledu na stav zapsaný v obchodním rejstříku) nelze mít pochyb o tom, komu má být podíl na likvidačním zůstatku vyplacen.

Nejvyšší soud závěrem podotýká, že s ohledem na novelu občanského soudního řádu a obchodního zákoníku provedenou částí první, článkem I, bodem 34, a částí čtvrtou, článkem VII, body 7 a 8 zákona č. [396/2012](#) Sb. [srov. § 148 odst. 2 písm. c) a d) obch. zák.] se s účinností od 1. ledna 2013 výše uvedené závěry neuplatní v případech, kdy účast společníka ve společnosti s ručením omezeným, jehož (obchodní) podíl byl postižen exekučním příkazem, zanikne udělením příklepu v dražbě; k tomu srov. úpravu § 320ab o. s. ř. S účinností od 1. ledna 2014 uvedené obdobně platí i v poměrech zákona o obchodních korporacích (§ 206 odst. 1 in fine ZOK).

Jelikož právní posouzení věci není správné, Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu a spolu s ním ze stejných důvodů i usnesení soudu prvního stupně v rozsahu specifikovaném ve výroku zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 věta druhá o. s. ř.).

V další fázi řízení soud prvního stupně neopomene, že k odmítnutí návrhu na zápis z důvodu absence listin, jimiž mají být doloženy údaje u zapisovaných skutečnostech [§ 86 písm. e) ZVR], je možné přikročit teprve tehdy, vyzve-li soud navrhovatele k doplnění chybějících listin (§ 88 ZVR).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)